Redacțiunea, Administrațiunea și Tipografia:
BRAȘOVU, piața mare Nr 22.
Scrisori nefrancate nu se primescŭ. Manuscripte nu se retrimitŭ!
Birourile de anunciuri.
Brașovu, piața mare Nr. 22.
Inserate mai primescu în Viena Rudolf Mosse, Haasenstein & Vogler (Otto Maas), Heinrich Schalek, Alois Herndl, M. Dukes, A. Oppelik, J. Danneberg; în Budapesta: A. V. Goldberger, Anton Mezei, Eckstein Bernat; în Frankfurt: G. L. Daube; în Hamburg: A. Steiner.
Prețul insertiunilorŭ: o seriă garmondu pe o colónă 6 cr. și 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicări mai dese după tarifă și învoială.
Reclame pe pagina III-a o seria 10 cr. v. a. séu 30 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANULŬ LII.

„Gazeta" iese în fie-care di.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe unŭ anŭ 12 fl., pe șése lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl.
Pentru România și străinătate
Pe unu anu 40 franci, pe șése lunĭ 20 franci, pe trei lunĭ 10 franci.
Se prenumeră la tóte oficiele postale din întru și din afară și la dd. colectori.
Abonamentulŭ pentru Brașovu:
la administrațiune, piața mare Nr. 22, etagiulŭ I.: pe unu anu 10 fl., pe șése lunĭ 5 fl., pe trei lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusulŭ în casă: Pe unu anu 12 fl., pe șése lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl. Unu esemplaru 5 cr. v. a. séu 15 banĭ.
Atâtu abonamentele câtu și insertiunile suntŭ a se plăti înainte.

Nr. 101. Brașovŭ, Vinerĭ 5 (17) Maiu 1889.

Brașovŭ, 4/16 Maiu

Ministrulŭ ungurescŭ de culte și instrucțiune, contele Csaky, n'are norocŭ în întreprinderile sale. Ordonanțele și proiectele sale stêrnescŭ nemulțămire și la Maghiarĭ, aci în rêndurile opozițiunei, aci în sînulŭ partidei guvernamentale însășĭ.

Celŭ mai nou proiectŭ alŭ d-lui Csaky este de a înființa din mijlócele fondului de studii unŭ internatŭ pentru tinerii aristocrațĭ după modelulŭ Theresianului din Viena și a școlei Jesuițilorŭ din Kalksburg, care internatŭ sĕ pórte numele de „Rudolphinum", avêndŭ unŭ caracterŭ esclusivŭ confesionalŭ catolicŭ. D-lŭ Csaky a și primitŭ aprobarea monarchului pentru înființarea acestui internatŭ și a cumpĕratŭ și loculŭ, unde sĕ se zidéscă, când étă că deodată planulŭ lui întêmpină o înverșunată opozițiă chiar în sînulŭ partidei guvernamentale.

Insușĭ organulŭ d-lui Tisza s'a spăriatŭ câtŭ de sgomotóse și iritate au fostŭ desbaterile privitóre la amintitulŭ internatŭ, în sînulŭ clubului partidei tiszaiste, și că diferențele, ce s'au născutŭ din incidentulŭ acesta între membrii partidei, suntŭ fórte îngrijitóre pentru unitatea ei, ca și pentru consistența cabinetului.

Celŭ dintâi care s'a ridicat spre a da espresiune nemulțumirei celei mai marĭ părțĭ a deputațilorŭ tiszaiștĭ, a fostŭ Alesandru Hegedüs. Elŭ atacă proiectulŭ fórte aspru, dicêndŭ între altele, că realisarea lui ar însemna unŭ regresŭ reacționar, când ministrulŭ de instrucțiune în ultimulŭ pătrarŭ alŭ secolului alŭ 19-lea se ocupă cu planulŭ de a înființa unŭ institutŭ esclusivŭ aristocraticŭ și confesionalŭ. In fine rugă pe ministru sĕ-șĭ retragă proiectulŭ. Discursulŭ lui a fostŭ primitŭ cu aplause de cea mai mare parte a tiszaiștilorŭ.

S'a mai sulevatŭ și cestiunea, décă în adevĕrŭ fondulŭ de studii este esclusivŭ catolicŭ și décă trebue sĕ se ia mijlócele din acestŭ fondŭ, și de ce nu se iau din visteria statului? Ministrulŭ Csaky cu ai sĕi s'au apĕratŭ cum au pututŭ, accentuândŭ, că este trebuință de unŭ asemenea internatŭ pentru cultura mai înaltă aristocratică. Ministrulŭ mai declară, că a luatŭ deja tóte dispozițiunile pentru punerea în viĕță a acestui institutŭ și că nu i-a venitŭ în minte de a lovi în tendințele liberale; asigură apoi, că tóte confesiunile vorŭ fi considerate la primirea în acestŭ internatŭ și în fine declară, că décă partida ar respinge proiectulŭ sĕu, s'ar vedé silitŭ sĕ-șĭ dea demisiunea ca ministru.

Prin aceea, că Csaky a pusŭ în tótă forma cestiunea de portofoliu, s'au încurcatŭ și încordatŭ și mai multŭ lucrurile în sînulŭ partidei dela putere, și suntemŭ curioșĭ a afla, ce desnodĕmântŭ vorŭ avé. Se dice, că în acéstă afacere este amestecatŭ și cardinalulŭ Simor. S'au făcutŭ mai multe propunerĭ de compromisŭ, dér fără resultatŭ.

Décă nu se vorŭ puté învoi cumva la intervenirea d-lui Tisza guvernamentalii, Csaky va trebui sĕ demisioneze, și în casŭ când cabinetulŭ ar fi aprobatŭ mai nainte proiectulŭ sĕu, s'ar puté nasce din acestŭ incidentŭ o adevĕrată crisă ministerială.

De acésta se teme și organulŭ d-lui Tisza bine sciindŭ, că în sînulŭ partidei guvernamentale cresce și se desvóltă mereu sêmburele disolvării.

DIN AFARĂ.

Grevele în Germania.

In acestŭ momentŭ, 90,000 lucrătorĭ s'au pusŭ în grevă în districtele din Westfalia, care continuă mine, și décă greva nu încetéză fórte repede, numĕrulŭ lucrătorilorŭ fără lucru va cresce într'unŭ modŭ considerabilŭ, căcĭ cărbunii vorŭ lipsi pentru fabricĭ și situațiunea, care astădĭ este gravă, va putea sĕ devie primejdiósă. Acesta este adevĕrulŭ în tótă goliciunea lui asupra faptelorŭ ce se petrecŭ la Gelsenkirhen și în vecinătate.

Lucrătorii cerŭ: 1) șépte ore de lucru și 2) o sporire de 15 % asupra lefurilorŭ care suntŭ de 4 lei pe di pentru minorĭ, 3 lei 50 pentru hamalĭ și 3 lei pentru cărutașĭ. Ei mai declară, că nu se vorŭ întorce la lucru decâtŭ décă sporirea cerută de dênșii va fi admisă în tóte minele din întrega regiune. Directorii minelorŭ s'au întrunitŭ la Bochum și au declaratŭ la rêndulŭ lorŭ: 1. că nu consimtŭ la nicĭ o reducere a ceasurilorŭ de muncă, 2. că vorŭ consimți póte la o sporire de salariu dela 1 până la 2 %, dér că acéstă dispozițiă nu o vorŭ lua-o, înainte ca lucrătorii sĕ se fi întorsŭ la muncă.

Lucrulŭ e limpede, și pentru că până acum nimenĭ nu s'a încercatŭ sĕ facă împăcăciune, treburile mergŭ fórte rĕu. Au ajunsŭ chiarŭ până la revolverŭ. Tóte fântânile suntŭ păzite; unŭ regimentŭ de cuirasierĭ face patrulii în localitate și s'au trasŭ focurĭ, trei lucrătorĭ au fostŭ ucișĭ, șépte au fostŭ rănițĭ. Nu se scie încă numĕrulŭ soldațilorŭ lovițĭ, nicĭ numĕrulŭ arestărilorŭ făcute.

Este dér o grevă fórte seriósă cum n'a existatŭ în Germania dela 1870, și e interesantă din multe puncte de vedere. E cert lucru, că lucrătorii suntŭ organisațĭ; ei se supunŭ unei lozince și cu tóte acestea ei batŭ și spargŭ capetele chiar oratorilorŭ socialiștĭ, care-i îndémnă la resistență. Mai deunădĭ, la Dortmund, un socialistŭ din Crefeld, anume Wisch, a fostŭ bătutŭ până la mórte.

Pare însĕ certŭ, că lucrătorii primescŭ ajutóre bănescĭ, dér nu se scie de unde. Mișcarea actuală e o mișcare economică, ér nu politică. Lucrătorulŭ germanŭ, care e omŭ fórte practicŭ, a înțelesŭ fórte bine lucrulŭ și a începutŭ prin a se scăpa de acei ce putéu sĕ-i aducă pedecĭ într'unŭ felŭ sĕu altulŭ. Nu e sigurŭ de isbêndă, va fi póte nevoitŭ sĕ se reîntórcă la muncă fără sĕ fi obținutŭ satisfacția, dér nu se va lăsa ca bătutŭ și va institui greve periodice; sĕ găsescŭ asemenea esemple în Germania de Nordŭ. Lucrătorulŭ germanŭ e o ființă fórte simplă și de o psichologiă elementară. Nu vré decâtŭ unŭ lucru de-odată, dér ilŭ vré cum trebue, cu încăpățînarea despre care se vorbesce așa multŭ în Germania. Lupta ce s'a încinsŭ în districtele din Westfalia este dér interesantă de urmăritŭ chiar pentru amatorĭ; e mai interesantă pentru industriașĭ.

Conferența Samoană.

Sâmbăta trecută conferența samoană avŭ a treia ședință și precum se crede ea 'șĭ va termina lucrările pe la începutulŭ sĕptĕmânei viitóre. Se afirmă că tóte lucrările cu carĭ s'a ocupatŭ acéstă conferența au fostŭ resolvate în modŭ mulțămitorŭ.

„Times", aflăcă asupra cestiunei teritoriului și asupra cestiunilorŭ laterale tóte puterile s'au unitŭ, totŭ asemenea s'au unitŭ asupra restrîngerilorŭ, la carĭ au se fiă supuse importulŭ și vêndarea de arme de focŭ și de spirtuóse. Propunerea ca controlulŭ esternŭ alŭ administrației locale de Apia sĕ fiă, după propunerea statelorŭ unite nordamericane, împărțitŭ în trei, a fostŭ aprobată. Alegerea noului „rege" li se lasă Samoanilorŭ. La cestiunea Apiei „Daily Necos" comunică, că acestŭ orașŭ și imprejurimea sa va fi declaratŭ ca zonă neutrală. Germania încă n'a pretinsŭ nicĭ o despăgubire.

Monumentŭ lui Adolphe Thiers.

Diarulŭ conservativŭ-republicanŭ „Le Parti National" a datŭ idea de a 'i se redica primului președinte alŭ republicei actuale *Adolphe Thiers* unŭ *monumentŭ în Parisŭ*. Numitulŭ diarŭ publică adĭ o mulțime de scrisorĭ din partea fruntașilorŭ republicei, carĭ aprobă acéstă ideă. Dintre aceștia domnii Jules Simon, Leon Say, Jules Ferry, Bardaux, de Marcère, Lenöel ș. a. au întratŭ în comitetŭ.

Léon Sah scrie: „Numele lui Thiers póte adĭ mai bine întruni pe toțĭ bărbații conservativĭ și numai politica, ce a urmărit'o elŭ până la finitulŭ vieței sale, póte sĕ consolideze republica conservativă". Jules Ferry accentuéză, că Thiers a fundatŭ republica parlamentară, ér Leönel reamintesce unŭ discursŭ profeticŭ, ce l'a ținutŭ liberătorulŭ teritoriului francesŭ la 22 Noemvre 1872 în care dice, „că massele, îndată ce li-se urăsce de agitațiunĭ, suntŭ prea aplecate de a se arunca în brațele unuĭ aventurierŭ, spre a plăti cu deuedecĭ de anĭ de sclăviă câteva dile unei fatale desfrênărĭ". De Marcère dice: „adĭ numele lui Thiers va deveni devisa tuturorŭ Francesilorŭ, carĭ iubescŭ ordinea și libertatea".

SCIRILE DILEI.

Nu li-a cădutŭ bine. Dilele acestea s'a făcutŭ, precum scimŭ, inspecția oficiósă la prima fabrică de zacharŭ unguréscă, ce se înființéză acum la Zărnescĭ, în comitatulŭ Făgărașului. De față erau vicecomitele comitatului, pretorele cercualŭ, apoi representanții și pricepĕtorii fabricei, și trimișii acelorŭ comune românescĭ și săsescĭ, carĭ au protestatŭ în contra înființărei fabricei. La masa comună, ce s'a arangiatŭ cu ocasiunea acésta, „*la mulțĭ li-a cădutŭ fórte rĕu*" — ne spune „Erdelyi Hirado" — „că protopopulŭ din Zărnescĭ Traianŭ Mețianŭ și-a inceputŭ toastulŭ sĕu în limba germană și l'a terminatŭ românesce, salutândŭ pe óspețĭ pe pămentŭ românescŭ, în comună românéscă, dér în statulŭ ungurescŭ." Șoviniștilorŭ dela aceea masă nu li-a cădutŭ bine audêndŭ vorbă românéscă. Nu cumva li s'a stricatŭ și stomaculŭ?

***

Focŭ mare. Din Elisabetopole se telegrafiază, că în diua de 14 Maiu n. c. unu focŭ vehementŭ a isbucnitŭ în comuna Ernei [Szasz-Ernye] prefăcêndŭ în cenușe locuințele a 80 de familii împreună cu totŭ ce aveau în jurulŭ casei lorŭ. Nefericitele familii, carĭ au fostŭ lovite de focŭ și carĭ prin acésta au rĕmasŭ în cea mai extremă miseriă, representă acuma jumĕtate din locuitorii comunei. Primarulŭ din Elisabetopole a și deschisŭ o colectă pentru ajutorarea acestorŭ nenorocițĭ.

***

Despăgubire pentru regale cere orașulŭ Sighișóra 480,000 fl. In acéstă sumă suntŭ socotite și taxele vamale de importŭ împreunate cu dreptulŭ regaliilorŭ.

***

Furtŭ la poștă. In sĕptĕmâna trecută primi architectulŭ din Seghedinŭ Jiraszek Nandor o scrisóre cu 2000 fl. Florenii aceștia însĕ erau numai pe scrisóre, ér în scrisóre, ce-i dreptŭ, banĭ nu erau, dér în loculŭ banilorŭ architectulŭ află — dreptŭ despăgubire — nisce bucățĭ rele de hârtiă. Architectulŭ însĕ nu este mulțămitŭ cu acestŭ feliu de despăgubire, dér se mângăe cu speranța, că 'i se va face dreptate după-ce se va afla hoțulŭ, care până acuma nu s'a pututŭ descoperĭ.

***

Visitatorii Expozițiunei din Parisŭ. După cum se anunță din Parisŭ, numĕrulŭ visitatorilorŭ Expozițiunei cresce din di în di. Mercurea trecută s'au vêndutŭ 50,000 bilete de intrare, în diua următóre, Joi, s'au vêndutŭ deja 55,000 și așa merge crescêndŭ numĕrulŭ visitatorilorŭ. De altmintrelea pe teritorulŭ expozițiunii lucrările pregătitóre suntŭ încă în curgere. Cu privire la spesele expozițiunei se scrie, că erau preliminate cu 32 milióne francĭ, dintre carĭ s'au cheltuitŭ până acum numai 29 milióne.

***

Dare la semnŭ a oficerilorŭ. Corpulŭ oficerilorŭ garnisónei din Brașovŭ va arangia Sâmbătă în 18 Maiu a. c. *prima petrecere de dare la semnŭ*, ca în anulŭ trecutŭ, în casa de dare la semnŭ de sub Têmpa (Schützenhaus). Inceputulŭ la $5^1/_2$ óre séra. Acele onor. familii, carĭ au primitŭ invitațiunĭ la concertele ținute érna trecute, suntŭ învitate cu tótă onórea a lua parte la acésta petrecere de dare la țintă.

***

Din Bucurescĭ se anunță: Erĭ după amédĭ dd. miniștrii plenipotențiarĭ alŭ *Austro-Ungariei*, alŭ *Italiei* și alŭ Belgiei au fostŭ primițĭ în audiență de Regele ca sĕ presinte Maiestății Sale scrisorile suveranilorŭ lorŭ ca *rĕspunsŭ la notificarea declarării principelui Ferdinandŭ de* Hohenzollernŭ ca *moștenitorŭ alŭ Tronului* României.

***

Unŭ nou felŭ de înșelătoriă. Cetimŭ în „Epoca": Diarulŭ „Telegrafulŭ Românŭ" a publicatŭ în numĕrulŭ lui de

erĭ o scire de sensațiă, care a fostŭ reprodusă de mai multe ḑiare din capitală (din Bucurescĭ.) Era vorba de descoperirea unuĭ complotŭ ce se urzea în Bucurescĭ în contra principeluĭ Ferdinand de Coburg alŭ Bulgarieĭ și după sěvêrșirea acestuĭ complotŭ, ḑicea „Telegrafulŭ Românŭ", conspiratoriĭ aveau de gândŭ sě nelinișțescă și pe regele Carolŭ. Denunțarea și descoperirea acestuĭ complotŭ se datoresce, spunea acestŭ diarŭ, unuĭ Muntenegrenŭ, care a mersŭ la d. colonelŭ Algiu și i-a povestitŭ tóte amĕnuntele. Unŭ detaliu pe care amŭ omisŭ de a-lŭ reproduce este, că s'au descoperitŭ și mai multe bombe conținêndŭ dinamită. Acéstă scire e cu desěvêrșire falsă și buna credință a redactorilorŭ dela „Telegrafulŭ Românŭ" a fostŭ înșelată de vre-unŭ interesatŭ în afacerea acésta. Putemŭ asigura pe confrațiĭ noștri, că nu s'a descoperitŭ nicĭ unŭ complotŭ urzitŭ în contra vieţiĭ principeluĭ Bulgarieĭ, și totulŭ se reduce la o încercare de șantajŭ, pe care unŭ Sêrbŭ, anume Seztzi — Muntenegrenulŭ despre care vorbesce „Telegrafulŭ" — a vrutŭ sĕ-lŭ comită pentru a lua banĭ dela d. prefectŭ alŭ polițieĭ Capitaleĭ. Acestŭ individŭ, care se află acum în Văcărescĭ și care după câteva ḑile va fi judecatŭ pentru delictulŭ de înșelăciune, a maĭ făcutŭ după cum scimŭ asemenea încercărĭ și pe lângă principesa Clementina, dér ele au rĕmasŭ fără resultatŭ.

Sinodulŭ archidiecesanŭ din Sibiiu.

Din raportulŭ consistoriuluĭ archidiecesanŭ, ca senatŭ școlarŭ, pe anulŭ 1888 reproducemŭ următórele:

Datorĭ suntemŭ sĕ aducemŭ la cunoscința Prea veneratuluĭ sinodŭ archidiecesanŭ unŭ casŭ specialŭ regretabilŭ, care ușorŭ ne póte face ilusoriă constituțiunea nóstră bisericéscă. Cu ocasiunea uneĭ alegerĭ de învĕțătorŭ în o comună din archidiecesă, candidatulŭ rĕmasŭ în minoritate, și care în aniĭ din urmă a funcționatŭ la școla din cestiune în calitate de învĕțătorŭ provisorŭ, s'a adresatŭ la organele administrative politice, și sub cuvêntulŭ, că autoritatea bisericéscă l'a amovatŭ din oficiu, a cerutŭ sĕ fiă susținutŭ în oficiulŭ de învĕțătorŭ, care în urma alegereĭ făcute s'a fostŭ îndeplinitŭ pe cale legală prin altŭ individŭ. Organele administrative au datŭ ordinŭ pentru susținerea reclamantelui ca învĕțătorŭ definitivŭ la școla acésta.

Consistoriulŭ a luatŭ posițiune în fața acestorŭ pașĭ, carĭ vatămă autonomia bisericeĭ nóstre, și causa fiindŭ încă pendentă la ministrulŭ de culte și instrucțiune publică, despre resultatulŭ intrevenireĭ consistoriuluĭ vomŭ face raportŭ Prea veneratuluĭ sinodŭ archidiecesanŭ la timpulŭ sĕu.

Pentru admitere ca manuale de școlă în anulŭ acesta au intratŭ la consistoriu următórele cărțĭ:

1. Geografia pentru școlele medii de Dionisiu Făgărășanŭ și Andreiu Bârseanŭ.

2. *a)* Carte de cetire și vocabularŭ latinŭ pentru clasa I. gimn. *b)* Carte de cetire și vocabularŭ latinŭ pentru clasa II gimn. *c)* Gramatica latină pentru clasa I. și II. gimn. *d)* Esplicărĭ la cărțile de mai susŭ, tóte de Paulŭ Budiu profesorŭ gimn., în colaborare cu profesoriĭ Stefanŭ Iosifŭ și Andreiu Bârseanŭ. Despre meritulŭ acestorŭ cărțĭ urméză raporte prin acte separate.

...Cu acestea trecemŭ la partea specială a raportuluĭ observândŭ: că senatulŭ școlarŭ în decursulŭ anuluĭ 1888 a ținutŭ 47 ședințe, între carĭ 42 ordinare și 5 estraordinare: piese în resortulŭ senatuluĭ școlarŭ au intratŭ 2408, cu finea luĭ Decemvre 1888 erau neresolvite 3— și de presentŭ suntŭ tóte resolvite.

A. Institute de învĕțĕmêntŭ. I. Școlele medii.

a] *Brașovŭ:* Gimnasiulŭ mare la care au funcționatŭ în decursulŭ anuluĭ 1887/8 11 profesorĭ, 10 ordinarĭ definitivĭ și 1 ordinarŭ provisoriu. O catedră a fostŭ suplinită. Școlarĭ la începutulŭ anuluĭ școlarŭ au fostŭ în tóte 8 clasele 267, dintre carĭ gr. or. 240, gr. cat. 26 și 1 de legea mosaică. In decursulŭ anuluĭ au părăsitŭ institutulŭ 15 elevĭ, și cu finea anuluĭ școlarŭ numĕrulŭ tuturorŭ elevilorŭ a fostŭ 252. La esamenulŭ de maturitate au fostŭ admișĭ 15 elevĭ din clasa a VIII gimnasială, dintre carĭ 1 din causă de bólă nu s'a supusŭ esamenuluĭ la terminulŭ din Iunie 1888, ceilalțĭ 14 însĕ au raportatŭ succesŭ bunŭ, și au fostŭ provĕḑuțĭ cu testimoniu de maturitate. La terminulŭ din Decemvre s'a supusŭ esamenuluĭ de maturitate și elevul împiedecatŭ prin causă de bólă în Iuniu, și a trecutŭ cu succesŭ esamenulŭ de maturitate.

In cele 4 clase ale școlelorŭ reale au funcționatŭ 10 profesorĭ, dintre carĭ 8 ordinarĭ definitivĭ, 2 ordinarĭ provisorĭ, respective 2 ordinarĭ definitivĭ dela școla comercială. Numĕrulŭ elevilorŭ la școla reală a fostŭ 106, dintre carĭ 96 gr. or. 9 gr. cat. și 1 de legea mosaică.

Ca o deosebită categoriă de școle numĕrămŭ aci școla comercială cu 3 clase, la care au funcționatŭ profesoriĭ dela școlele reale și 2 profesorĭ ordinarĭ definitivĭ dela acéstă categoriă de școle. Numĕrulŭ elevilorŭ dela școla acésta a fostŭ 35, dintre carĭ 33 gr. or., 1 gr. cat. și 1 de legea mosaică. Ceĭ 12 elevĭ aĭ claseĭ 3 comerciale la terminulŭ ordinar s'au supusŭ esamenuluĭ de maturitate, și 9 dintre eĭ, presentândŭ esamenulŭ cu succesŭ bunŭ, au fostŭ promovațĭ, ér 3 au fostŭ respinșĭ până în terminulŭ din Septemvre, când apoi, făcêndŭ esamenulŭ cu succesŭ, au fostŭ promovațĭ.

Numĕrulŭ totalŭ din tóte 3 categoriile de școle a fostŭ 408, cu 37 maĭ multŭ ca în anulŭ școlarŭ 1886/7 și cu 79 maĭ mulțĭ ca în anulŭ școlarŭ 1885/6.

b) *Gimnasiulŭ inferiorŭ din Bradŭ.* In acestŭ gimnasiu au funcționatŭ 5 profesorĭ ordinarĭ, între carĭ este și protopresbiterulŭ tractualŭ ca directorŭ și 2 estraordinarĭ. Școlarĭ în tóte clasele au fostŭ la începutulŭ anuluĭ 96, dintre aceștia au părăsitŭ institutulŭ 6. Rĕmâne decĭ cu finea anuluĭ școlariu numĕrulŭ elevilorŭ cu suma de 90, dintre carĭ suntŭ gr. or. 80, gr. cat. 5, rom. cat. 3, ev. ref. 1 și de legea mosaică 1. Față cu frecuența anuluĭ școlarŭ 1886/7 se arată o crescere de 7, respective 1; față cu frecuența anuluĭ școlariu 1985/6 o crescere de 14 respective 19.

II. *Secțiunea pedagogică din seminariulŭ archidiecesanŭ.* In secțiunea pedagogică a seminariuluĭ archidiecesanŭ cu începutulŭ anuluĭ școlariu 1887/8 s'au înscrisŭ 58 de elevĭ; dintre aceștia în decursulŭ anuluĭ au părăsitŭ institutulŭ 2. A rĕmasŭ decĭ numĕrulŭ elevilorŭ cu finea anuluĭ scolariu 56, și anume în cursulŭ I elevĭ 21, în alŭ doilea 15 și în alŭ treilea 20.

Studiile s'au predatŭ prin profesoriĭ ordinarĭ treĭ din secțiunea acesta, apoi prin 2 profesorĭ din secțiunea teologică, ér studiile technice prin ceĭ 2 profesorĭ estraordinarĭ.

In comparațiă cu anulŭ școlariu se constată o decrescență de 10.

Sinodulŭ eparchialŭ aradanŭ.

Ședința III. 18/30 Aprilie 1889.

Se pune la ordine continuarea raportuluĭ comisiuneĭ bisericescĭ, din care se constată, că preste totŭ corporațiunile constitutive ale eparchieĭ întru esecutarea disposițiunilorŭ statutuluĭ organicŭ au luatŭ în timpulŭ din urmă unŭ avêntŭ maĭ însemnatŭ, de asemenea că poporulŭ credinciosŭ în unele părțĭ atâtŭ în ceea ce privesce simțulŭ de pietate, câtŭ și în ceea ce privesce desvoltarea economică, intelectuală și morală, precum și alipirea către biserică și sântele eĭ așeḑăminte înaintéză, — pe atuncĭ de altă parte consistoriulŭ își ține de datorință a arăta venerabiluluĭ sinodŭ eparchialŭ faptulŭ regretabilŭ observatŭ și simțitŭ, că în multe comune de-ale nóstre poporulŭ sĕrăcesce materialmente, din care causă orĭce progresŭ și orĭce disposițiune, ce ar fi a se lua în interesulŭ desvoltăriĭ poporuluĭ, întimpină marĭ pedecĭ și greutățĭ, — și totdeodată a cere ajutorŭ și inviațiunĭ din partea venerabiluluĭ sinodŭ eparchialŭ asupra moduluĭ și mijlócelorŭ, cum s'ar puté veni în ajutorŭ poporuluĭ pentru a se puté apĕra de relele, de carĭ sufere astăḑĭ, și i s'ar púté da o direcțiune maĭ nimerită în desvoltarea sa.

Față de punctulŭ acesta din raportulŭ senatuluĭ bisericescŭ, Sinodulŭ a primitŭ propunerea comisiuneĭ, și a enunțatŭ ca conclusŭ: Se avizéză ambele consistorie a stăruĭ, ca baniĭ comunelorŭ bisericescĭ elocațĭ în împrumuturĭ pe la credincioșĭ sĕ se incaseze cu încetulŭ și sĕ se cumpere cu eĭ pĕmênturĭ, din alŭ cărorŭ venitŭ sĕ se solvéscă cu timpulŭ funcționariĭ bisericescĭ-școlarĭ; și astfeliu poporulŭ sĕ se póta ușura de prestațiunile, carĭ trebue sĕ le solvéscă astăḑĭ pentru susținerea bisericeĭ și a școleĭ confesionale.

Se raportéză maĭ departe, că credincioșiĭ românĭ din comuna Satu-Chinezŭ pe basa sentințeĭ curieĭ regescĭ de sub numĕrulŭ 5702 ex 1888 s'au despărțitŭ faptice de către Sêrbĭ și s'au constituitŭ în comună bisericéscă română, adnecsându-se la protopresbiteratulŭ Timișioriĭ și respective la eparchia română ortodocsă a Araduluĭ, și sinodulŭ ia acestŭ raportŭ la cunoscință.

De asemenea la propunerea comisiuneĭ, sinodulŭ ia la cunoscință în generalŭ și în specialŭ raportulŭ senatuluĭ bisericescŭ alŭ consistoruluĭ din Oradea-mare în care se arată, că:

1. Obiectele aparținĕtóre la competința acestuĭ senatŭ s'au resolvitŭ în 7 ședințe sub 262 numerĭ serialĭ; cause disciplinare preoțescĭ s'au pertractatŭ 28, cause matrimoniale s'au resolvitŭ prin sentință definitivă 12; senatulŭ bisericescŭ se compune din unŭ președinte, unŭ secretarŭ, unŭ asesorŭ ordinarŭ și 8 asesorĭ onorarĭ.

2. La jurisdicțiunea consistoruluĭ din Oradea-mare aparținŭ 6 protopresbiterate cu 243 parochiĭ matre și 117 filie; parochiĭ deplinite suntŭ 210, ér vacante 33, carĭ parte stau sub deplinire, parte nu se potŭ deplini din lipsa de dotațiune. Numĕrulŭ preoțilorŭ este: 6 protopresbiterĭ, 186 parochĭ, 24 administratorĭ parochialĭ și 9 capelanĭ. In decursulŭ anuluĭ au reposatŭ 8 preoțĭ, și au fostŭ chirotinițĭ ca preoțĭ 5 clericĭ absolvițĭ. In decursulŭ anuluĭ 1888 s'au nǎscutŭ: 10.075 individĭ, au rĕposatŭ 7394, prin urmare poporațiunea aparținĕtóre la jurisdicțiunea consistoruluĭ din Oradea-mare a crescutŭ în anulŭ 1888 cu 2681, care sumă adăugêndu-se la numĕrulŭ totalŭ alŭ poporațiuneĭ, care cu finea anuluĭ 1887 a fostŭ de: 167.306, resultă că numĕrulŭ totalŭ alŭ poporațiuneĭ a fostŭ la finea anuluĭ 1888 de: 169.987 individĭ. Numĕrulŭ cununiilorŭ încheiate în anulŭ 1888 a fostŭ de 1574.

Cu privire la stêrpirea concubinatelorŭ consistorulŭ aradanŭ arată, ca în decursulŭ anuluĭ trecutŭ a dispusŭ a aduna datele spre a studia causele pentru carĭ uniĭ poporenĭ vieţuescŭ în concubinatŭ. Din aceste date au incursŭ deja parte mare, și pe basa acelora se vorŭ lua disposițiunile de lipsă pentru stârpirea acestorŭ vicțuirĭ ilegale.

Averea comunelorŭ bisericescĭ, aparținĕtóre la jurisdicțiunea consistoruluĭ din Oradea-mare este în banĭ: 133.688 fl. 50 cr., ér în realitățĭ de 4851 jugĕre catastrale, 299 bisericĭ, 134 case parochiale.

Se pune la ordinea ḑileĭ raportulŭ comisiuneĭ petiționare.

Rugarea comitetuluĭ parochialŭ din Bacamezeu, de a i-se acorda unŭ ajutorŭ la zidirea școleĭ, se transpune consistoriuluĭ pentru resolvire competentă.

De asemenea se transpunŭ consistoruluĭ pentru resolvire competentă rugarea comuneĭ Căpriórа pentru unŭ ajutorŭ la zidirea bisericeĭ și rugarea comuneĭ Teeșiu de a-i acorda unŭ ajutorŭ anualŭ de 200 fl. pentru dotarea preotuluĭ.

Rugarea representanțeĭ gimnasuluĭ din Bradŭ de a i-se acorda unŭ ajutorŭ se transpune comisiuneĭ școlarĭ pe lângă însărcinarea ca în conțelegere cu comisiunea epitropéscă sĕ facă sinoduluĭ o propunere meritoriă.

La propunerea comisiuneĭ organisătóre, făcută prin raportulŭ eĭ Paulŭ Rotariu, se votéză în generalŭ și în specialŭ regulamentulŭ presentatŭ de consistorulŭ din Oradea-mare, referitorŭ la modalitatea inactivăriĭ și administrăriĭ fundațiuneĭ fericițilorŭ „Zacharia Mihocŭ și soția sa Ecaterina născută Papŭ", și totdeodată se decide, că acestŭ regulamentŭ sĕ se tipăréscă ca adnecsŭ la protocolulŭ sinodalŭ.

(Va urma).

Sinodulŭ eparchialŭ din Caransebeșŭ.

Convocatŭ pe Dumineca Tomiĭ, 16 Aprilie 1889.

Ședința a II-a, 29/17 1889.

Presidiulŭ presintă:

Rugarea maĭ multorŭ locuitorĭ din Petrovoselo în causa petițiunilorŭ și portestelorŭ lorŭ înaintate către Ven. Consistoriu, solicitândŭ resolvarea acelora. Se transpune comisiuneĭ bieericescĭ.

Rugarea comuneĭ bisericescĭ Răcășdia pentru delăturarea învĕțătoriuluĭ substitutŭ Ilie Iana. Sĕ transpune comisiuneĭ școlare.

Rugarea comuneĭ bisericescĭ Uliucŭ pentru acordarea usufructuluĭ sesiuneĭ parochiale reduse pe 4 anĭ ca ajutoriu la ridicarea școleĭ și bisericeĭ. Se transpune comisiuneĭ finanțiale.

Rugarea maĭ multorŭ locuitorĭ din Unipŭ pentru acordarea unuĭ ajutoriu de 150 fl. la spesele începciate cu acoperirea școleĭ lorŭ. Se transpune comisiuneĭ petiționale.

Rugarea preotuluĭ Ioanŭ Alexandrescu din Clopodia, protopresbiteratulŭ Verșețuluĭ pentru acordarea unuĭ ajutoriu de 80 fl. v. a. Se transpune comisiuneĭ petiționale.

Rugarea maĭ multorŭ credincioșĭ din Orșova veche pentru esmiterea uneĭ comisiunĭ spre a cerceta și constata în fața loculuĭ diferite călcărĭ de lege. Se transpune comisiuneĭ bisericescĭ.

Presidiulŭ pune la ordinea ḑileĭ raportulŭ comisiuneĭ bisericescĭ. Raportorulŭ comisiuneĭ bisericescĭ Dr. Georgiu Popoviciu cetesce raportulŭ generalŭ alŭ consistoriuluĭ diecesanŭ ca senatŭ strînsŭ bisericescŭ acludatŭ sub A) și la propunerea comisiuneĭ. Sinodulŭ ia la cunoscință raportulŭ generalŭ alŭ consistoriuluĭ diecesanŭ ca senatŭ strînsŭ bisericescŭ și decide totodată:

a) referitoriu la scăḑĕmêntulŭ poporațiuniĭ din protopresbiteratulŭ Bisericiialbe de 2991 suflete, alŭ Mehadieĭ 214, alŭ Oravițeĭ cu 865 și Verșețuluĭ cu 60 adecă în totalŭ cu 5130 de suflete, care scăḑĕmêntŭ din conspectulŭ generalŭ se vede a fi neesactŭ și nu este prin nimica lămuritŭ și fiind-că sinodulŭ din anulŭ trecutŭ sub Nr. 60 alinea *a)* încă a cerutŭ deslușirĭ în acéstă privință: sinodulŭ și de astădată avizéză consistoriulŭ diecesanŭ, ca astfelŭ de mișcărĭ ale poporațiuniĭ referitóre la scăḑĕmêntŭ sĕ fie în destulŭ clarificate și în acestŭ casŭ cu atâtŭ maĭ vêrtosŭ, de-órece scăḑĕmêntulŭ poporațiuneĭ este indirectă și neesplicabilă contradicere cu acrescĕmêntulŭ arĕtatŭ în nascerĭ și de asemenea cu considerabilulŭ indicatŭ acrescĕmêntŭ în case, respective familiĭ.

b) In privința concubinatelorŭ, carĭ s'au înmulțitŭ în anulŭ 1888 față de 1887 cu 519 de părechĭ și acum crescutŭ la suma îngrijitóre de 5088 părechĭ: sinodulŭ eparchialŭ decide, ca preoțiĭ făcêndŭ relațiunile lorŭ către protopresbiterĭ în ne-care casŭ sĕ lămuréscă și causele concubinatuluĭ, eră protopresbiteriĭ sĕ întreprindă pașiĭ de lipsă la forurile administrative și despre acésta sĕ relaționeze consistoriuluĭ diecesanŭ, totodată causa acésta nu numaĭ Congresuluĭ naționalŭ-bisericescŭ sĕ se arete spre competentă pertractare, ci a arăta stările aceste abnorme și respectivelorŭ oficiĭ comitatense cu invocarea atențiuniĭ la multele încurcăturĭ familiare, ce se nascŭ din astfelŭ de referințe nelegale.

Totŭ raportorulŭ comisiuneĭ bisericescĭ asupra petițiuneĭ comuneĭ Gataia în causa scărireĭ competințeĭ de convenție episcopéscă și cedăreĭ sesiuneĭ parochiale reduse în folosința comuneĭ bisericescĭ, propune în numele comisiuneĭ și sinodulŭ decide: acéstă petițiune sĕ derivă consistoriuluĭ diecesanŭ spre competentă pertractare și posibilă luare în considerare de mijlócele menite spre scopurĭ de ajutorare.

Totŭ raportoriulŭ comisiunei bisericescĭ asupra petițiunei mai multorŭ locuitorĭ din Satulŭ-nou în causa delăturărei abusurilorŭ și ilegalitățilorŭ comise de Trifonŭ Militariu și consoțĭ propune în numele comisiunei și sinodulŭ decide: Acéstă petițiune se derivă consistoriului diecesanŭ spre competentă pertractare cu inviațiunea de a stărui a se curma stările anormale din aceea comună.

Totŭ raportoriulŭ comisiunei bisericescĭ asupra petițiunei preotului din Boldurŭ, Nicolau Popoviciu, în privința anulărei alegerii de preotŭ și ordinărei altei alegerĭ, la care sĕ fie admisŭ și dênsulŭ a recurge, propune în numele comisiunei și sinodulŭ decide: Acéstă petițiune se derivă consistoriului diecesanŭ spre competentă afacere cu aceea observare, că admiterea de a concurge dela o parochiă la alta sĕ se facă pe viitoriu numai în marginile regulamentului pentru parochii din anulŭ 1878.

(Va urma.)

Pentru independență.

Comitetulŭ de redacțiune alŭ diarului albanesŭ „Squipetari“, ce apare în Bucuresci, a adresatŭ frațilorŭ sĕi albanesĭ din Peninsula balcanică următorulŭ căldurosŭ apelŭ:

Frați Albanezi!

Voi singurĭ, împreună cu Românii, ațĭ mai rĕmasŭ, în Peninsula balcanică, unica stâncă a imperiului Otomanŭ contra nesățiosului uraganŭ slavicŭ.

Decĭ, deșteptați-vĕ, căcĭ momentulŭ e supremŭ!

Punețĭ urechia și ascultațĭ, valurile năprasnicului oceanŭ slavicŭ spumegă și mugescŭ grosnicŭ! De vețĭ dormi, vețĭ fi, într'o bună diminéță, unŭ cușai slavicŭ!

Decĭ, luminați-vĕ, uniți-vĕ. Punețĭ cu toții umĕrulŭ la cultivarea generală a națiunei albaneze, căcĭ mântuirea vostră numai prin voi va fi, și numai sub aripa Sultanului, bunulŭ nostru protectorŭ.

Constituiți-vĕ în grupurĭ, consultați-vĕ, facețĭ societățĭ. Depunețĭ și jertfițĭ obolulŭ vostru, câtŭ de neînsemnatŭ, pentru institute de lumină.

Vedețĭ cum Grecii și Bulgarii facŭ școlĭ naționalĭ în sînulŭ vostru, voi, decĭ, cum putețĭ sta în întunericŭ, recĭ și cu mânile în sînŭ?

Decĭ, aprindețĭ focŭ în inima vóstră, lărgițĭ cerculŭ sufletului vostru!

Decâtŭ fără ambițiune națională, mai bine morțĭ! De câtŭ sub călcâiulŭ moscovitŭ, mai bine ștersĭ de pe fața pământului.

Așa era Pelasgulŭ; așa a fostŭ Elinulŭ; așa va fi Squipetarulŭ!

Purtațĭ devotamentŭ înfocatŭ marelui nostru imperiu otomanŭ. Conservațĭ credință puternică liberalului nostru stăpânŭ, Abdul-Hamid, progresistulŭ împĕratŭ alŭ tuturorŭ Otomanilorŭ. Speranța integrității imperiului nostru, în cultura vostră este pusă, și e iubirea sinceră și nesfĕrșită către ilustrulŭ nostru Sultanŭ!

La lucru der!

Deșteptare, lumină, cultură.

Inviațĭ în voi egoismulŭ și mândria părinților voștri!

De câtŭ sĕ fimŭ rușinea vrășmașilor noștri slavĭ și grecĭ, mai 5ine vomŭ fi victima, de bunăvoe, a iataganului!...

Numai așa vomŭ dovedi lumei, că suntemŭ Squipetarĭ.

Numai așa Provedința va fi cu noi!

Lăutarii românĭ la Parisŭ.

„*Figaro*“ din Parisŭ, de Vinerĭ, scrie:

Amŭ primitŭ aseră o visită fórte interesantă: aceea a lăutarilorĭ românĭ.

Lăutarii românĭ suntŭ țiganĭ a cărorŭ origine nu e mai bine cunoscută de câtŭ aceea a țiganilorŭ din Ungaria, dér alŭ cărorŭ instinctŭ musicalŭ e totŭ atâtŭ de caracteristicŭ ca și la aceștia.

Erau șese-spre-dece, carĭ cântă din vióră, din alte instrumente de córde și din naiu (*flûte de Pan*); afară de doi trei, nicĭ unulŭ din ei nu cunósce o notă de musică și cu tóte acestea ne au interesatŭ și ne-au încântatŭ în timpŭ de mai bine de o oră.

Acești „musicanțĭ“ extraordinarĭ au esecutatŭ mai multe composițiunĭ popularĭ din țera lorŭ, apoi câte-va valsurĭ vieneze și o romanță din *Rigoletto* arangiată pentru naiu.

Ei cântă cu o espresiune și cu o perfecțiune de nuanțe surprindĕtóre; ritmele lorŭ suntŭ mai precise decâtŭ acelea ale țiganilorŭ ungarĭ, și execuțiunea lorŭ nu e lipsită de virtuositate; solistulŭ, care a cântatŭ din naiu aria din Rigoletto, esecută ca unŭ adevĕratŭ artistŭ; unŭ vioristŭ a esecutatŭ o composițiune a sa cu multă abilitate și cu multŭ sentimentŭ.

Lăutarii au fostŭ adușĭ la Parisŭ de comitetulŭ românŭ alŭ exposiției și vorŭ cânta în tóte dilele și serile la Champ de Mars, în pavilionulŭ construitŭ de comisarii acelei țĕrĭ; vorŭ atrage de sigurŭ lumea prin originalitatea și farmeculŭ execuțiunei lorŭ.

Adăugămŭ, că în pavilionulŭ românŭ alŭ exposițiunei vorŭ fi seducțiunĭ pentru ochĭ ca și pentru urechĭ: Au venitŭ și vre-o câte-va fete fórte frumóse, ale cărorŭ minunatŭ costumŭ relevéză și mai multŭ frumsețea lorŭ deosebită.

Publicațiunile istorice Hurmuzaki.

Tipărirea colecțiunii de documente și a scrierilorŭ istorice rĕmase dela rĕposatulŭ Eudoxiu Hurmuzaki s'a începutŭ la 1876 prin decisiunea luată atuncĭ de d-lŭ Titu Maiorescu, Ministru Cultelorŭ și Instrucțiunii publice.

Pentru facerea acestei publicațiunĭ Ministerulŭ a numitŭ atuncĭ o comisiune compusă din d-nii M. Kogălniceanu, A. Odobescu, T. Rosetti și D. Sturdza. Familia Hurmuzaki a trimisŭ acestui din urmă manuscrisele rĕmase dela reposatulŭ Eudoxiu Hurmuzaki dându'i totŭodată însărcinarea și drepturile de a o representa cu deplină putere întru totŭ ce va fi de făcutŭ pentru publicare. Ministerulŭ a numitŭ secretarŭ alu acelei comisiunĭ pe d-lŭ Ioanŭ Slavicĭ, care avea sĕ facă și corectura tipăririi. Remunerarea secretarului s'a fixatŭ la 350 lei pe lună.

Pentru tipărire, Ministerulŭ a făcutŭ unŭ contractŭ cu stabilimentulŭ graficŭ Socecŭ & Teclu. Cóla de tiparŭ în 800 exemplare se plătea cu 130 lei; ér librăriei Socecŭ i-s'a acordatŭ vĕndarea exclusivă a publicațiunei cu rabatŭ de 50%.

Suma plătită de ministerŭ pentru anii 1876, 1877, 1878 și 1879/80, se suia la finele anului 1879 80 la L. n. 41,445.73 banĭ, mai datorindŭ pentru publicările efectuate încă 19,900 lei.

Până la Iunie 1880 se tipărise din: Documente Tom. VII de 76 cóle, 308 doc. (din 1751—1818) (800 ex.)

Tom. VI de 90 cóle, 355 doc. (din 1700—1750) (800 ex.)

Tom. III de 73 cóle, 443 doc. (din 1576—1599) (800 ex.)

Fragmente Tom. I originalŭ germanŭ, de 20 cóle, (800 ex).

Tom. I traducere română, de 26 cóle, (2,000 ex.)

Tom. II originalŭ germanŭ, 14 cóle.

*

In 1880/81 Ministerulŭ Cultelorŭ și Instrucțiunii publice a trecutŭ acéstă publicare către Academiă, făcêndu'i acésta cunoscutŭ prin adresa cu No. 5,952 dela 7 Iunie 1880; ér Academia, la 12 Septemvre 1880 și la 23 Martie 1881, a primitŭ acéstă însărcinare, și a recunoscutŭ comisiunea instituită de Ministerŭ. Acéstă comisiune a continuatŭ a lucra, rĕmâind Academiei numai partea administrativă a publicațiunei. Din acéstă causă sumele acordate prin bugetulŭ Statului pentru tipărirea documentelorŭ Hurmuzaki nu au fostŭ întroduse în bugetulŭ Academiei, ci s'au administratŭ separatŭ. Fondulŭ acestei publicațiunĭ nu a fostŭ supusŭ nicĭ reținerei de 15% în favorul, bugetului Academiei pentru administrare, rețineră care se face — după art. 35 din Statutele Academiei — din veniturile tuturorŭ fondurilorŭ speciale, carĭ se administréză de acéstă instituțiune.

[Va urma].

TELEGRAMELE „GAZ. TRANS“.

(Serviciulŭ biuroului de coresp. din Pest)

Viena, 16 Maiu. Adunarea antisemițilorŭ, care a fostŭ conchiămată pe diua de erĭ, fŭ oprită de către președintele poliției.

Berlinŭ, 16 Maiu. Deputațiunea greviștilorŭ négă, că ar sta în legătură cu socialŭ-democrații.

Waldenburgŭ, 16 Maiu. Spre a împiedeca disordinile au sositŭ aici doue batalióne.

Stockholm, 16 Maiu. Princesa de coróna a Șvediei s'a bolnăvitŭ greu de aprindere de plumânĭ.

Chemnitz (Saxonia), 16 Maiu. Țehurile a doue revirurĭ de cărbunĭ au petiționatŭ ca sĕ li-se îmbunĕtățéscă léfa.

Roma, 16 Maiu. In urma unei greve agrare în provincia Zallarate (?) s'a întêmplatŭ o adevĕrată rescólă în Arluno și Casarezzo. Mii de țĕranĭ începură a distruge prăvăliile, a-le jăfui, maltratândŭ pe locuitorĭ! S'a încinsŭ *între resculați și militarĭ o luptă sângerósă*, cădendŭ pe amêndoue părțile *mulțime de morțĭ și rănițĭ.*

DIVERSE.

Hrana omenilorŭ în diferitele părțĭ ale pământului. In Batavia, una din bucatele cele mai delicate e carnea de câne, pregătindŭ din ea totŭ felulŭ de supe delicate; ei au o rassă de cânĭ deosebită de rassa nóstră, cu pĕrulŭ fórte scurtŭ, pe carĭ îi îngrașe ș'apoi îi taiă. A doua bucată preferită de ei e carnea de porcŭ, unde se și consumă în mĕsură cu multŭ mai mare ca la noi. Afară de acestea mai mănâncă mâțe (pisicĭ), șorecĭ și altele. Cățeii suntŭ o bucată delicată și în statulŭ Misisipi. Carnea de calŭ se mănâncă cu preferință în Arabia, carnea de elefantŭ în India și carnea de cămilă în Egiptŭ. Paria din Indostanŭ se întrecŭ cu cânii, vulturii și corbii pentru câte unŭ hoitu stricatŭ. Tonchinezii rodŭ carne de elefanțĭ, tigrii, lei, șerpĭ, liliacĭ și pescĭ stricațĭ, și locuitorii insulei Madagascarŭ lasă la o parte pescii cei mai bunĭ pentru lăcuste. Unele seminții indiene delungulŭ riului Misuri trăescŭ în anumite vremĭ numai din furnicĭ, care în părțile acele se află în abundanță. Femeile mergŭ diminéța pe rĕcóre la mușunóiele de furnicĭ, fiindŭ că pe acestŭ timpŭ furnicile suntŭ tóte laolaltă, le descopĕrŭ și le adună tóte într'unŭ vasŭ. După ce au adunatŭ de ajunsŭ, le curăță de pământŭ în apă curgĕtóre, după aceea punŭ furnicile pe o pétră lată netedă, și cu unŭ făcălețŭ le piseză bine, din care apoi fierbŭ o supă, pe care o mănâncă cu poftă mare. In Persia și Arabia lăcustele se întrebuințéză ca o hrană. Aicĭ se frigŭ o mulțime de astfelŭ de insecte, până ce le cadŭ aripele și picióreie, și în starea acésta le vĕndŭ în tĕrgŭ, care apoi sĕ mănâncă cu lapte seu curmale. Kalmucii mănâncă stârvurĭ, șorecĭ, vulpĭ, lupĭ, paserĭ răpitóre, însĕ cânĭ și nevăstuicĭ nu. Iacuții consumăză animale răpitóre, carnea femeilorŭ lorŭ după mórte e pentru ei o bucată delicată, la care chiamă rudeniile lorŭ și vecinii ca la unŭ ospĕțŭ. Urăscŭ însĕ bróscele și porcii.

Poliția americană. Sergenții de orașŭ din orașulŭ New-York suntŭ nababii corporațiunilorŭ. Lefurile lorŭ suntŭ așa de marĭ, încâtŭ facŭ destulŭ de geloșĭ pe modestii lorŭ confrațĭ din Europa. Unŭ simplu sergentŭ de orașŭ (*parrolman*) de a treia clasă ia léfă de 5000 francĭ pe anŭ; unŭ patrolmanŭ de clasa a II-a 5500, și celŭ de clasa I-iu 6000 francĭ. Peste acești sergențĭ se află alții, carĭ au léfă de 8000 francĭ pe anŭ. Fiă-care suburbiu este pusŭ sub supraveghiarea unui căpitanŭ alŭ cărui tratamentŭ este de 13.750. In capulŭ acestorŭ funcțiunĭ mai suntŭ încă patru inspectorĭ cu léfă de 17,500 francĭ pe anŭ și unŭ supraintendentŭ care este plătitŭ cu nu mai puținŭ de 30,000 francĭ pe anŭ. Efectivulŭ personalului poliției este de 3,216 ómenĭ a cărorŭ întreținere îngreunéză bugetulŭ cu frumósa sumă de 22 milióne pe anŭ. Pentru locuitorii orașului vine o sarcină aprópe de 12 fr. de capŭ. Ómenii carĭ cerŭ acéstă funcțiune suntŭ supușĭ unui examenŭ fórte severŭ. Se cere unŭ trecutŭ și o conduită ireproșabilă și la adăpostŭ de orĭ-ce bănuială. Pentru cultură nu se cere mai nimicŭ, destulŭ sĕ aibă o scriere citibilă. Se cere însĕ ca aptitudinele fisice sĕ fiă fórte desvoltate, fiindŭ de mare trebuință pentru exercitarea funcțiunei lorŭ o sănĕtate constatată prin certificatŭ de perfectă. Talia de 1 metru 75 până la 87 centimetri. Disciplină fórte severă. *Patrolmanulŭ* care a lipsitŭ dela postulŭ lui séu care s'a pusŭ la vorbă cu cineva capătă o amendă dela 25 francĭ până la 5 și 6 dile arestŭ însoțitŭ de o severă admonițiune.

Unŭ diarŭ pe turnulŭ Eiffel. Există ceva nou despre turnulŭ Eiffel. *Figaro* a luatŭ cu chirie unŭ locŭ de 115 metri pe a doua platformă a turnului și a făcutŭ din lemnŭ o construcție a cărei fațadă sémĕnă cu aceea a otelului Figaro din strada Drouot. In acestŭ localŭ e aranjatŭ totŭ pentru tipărirea anui diarŭ, o mașină de imprimatŭ Marinoni pusă în mișcare printr'unŭ motorŭ de gazŭ, loculŭ pentru 12 compositorĭ, atelierŭ pentru trei clișorĭ, unŭ pupitru pentru corectorŭ și o masă pentru câțĭva redactorĭ. Diarulŭ „Figaro dela Tour Eiffel“, o ediție specială mică a marelui diarŭ de pe Boulevard, trebue sĕ fie făcutŭ în totulŭ, afară de hârtie, pe turnŭ. Visitatorii înălțimei vorŭ căpĕta după cerere unŭ numĕrŭ alŭ diarului, care va conține și o mențiune specială, că domnulŭ seu dómna X s'a urcatŭ în turnulŭ Eiffel în diua cutare.

Cursulŭ pieței Brașovŭ

din 16 Maiu st. n. 1889.

Bancnote românescĭ	Cump.	9.36	Vend.	9.38
Argintŭ românescu -	„	9.30	„	9.35
Napoleon-d'orĭ - - -	„	9.39	„	9.41
Lire turcescĭ - - -	„	10.60	„	10.65
Imperialĭ - - - -	„	9.60	„	9.65
Galbinĭ	„	5.55	„	5.60
Scris. fonc. „Albina“ 6%	„	102.—	„	—.—
„ „ „ 5%	„	98.50	„	99.—
Ruble rusescĭ - - -	„	126.—	„	127.
Discontulŭ - - - -	6½—8% pe anŭ.			

Cursulŭ la bursa de Viena

din 15 Maiu st. n. 1889.

Renta de aurŭ 4% - - - - - -	103.05
Renta de hârtiă 5% - - - - - - -	97.50
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare -	142.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (1-ma emisiune) - -	100.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (2-a emisiune) - -	117.—
Amortisarea datoriei căilorŭ terate de ostŭ ungare (3-a emisiune) - -	113.50
Bonurĭ rurale ungare - - - - -	105.10
Bonurĭ cu clasa de sortare - - - -	105.10
Bonurĭ rurale Banatu-Timișŭ - - -	105.10
Bonurĭ cu cl. de sortare - - - - -	105.10
Bonurĭ rurale transilvane - - - -	105.10
Bonurĭ croato-slavone - - - - - -	105.—
Despăgubirea pentru dijma de vinŭ ungurescŭ - - - - - - - -	99.90
Imprumutulŭ cu premiulu ungurescŭ	142.55
Losurile pentru regularea Tisei și Seghedinului - -	127.75
Renta de hârtiă austriacă - - - -	85.80
Renta de argintŭ austriacă - - - -	86.—
Renta de aurŭ austriacă - - - - -	109.75
Losurĭ din 1860 - - - - - - - -	144.50
Acțiunile băncei austro-ungare - -	904.—
Acțiunile băncei de creditŭ ungar. -	314.35
Acțiunile băncei de creditŭ austr. -	304.50
Galbenĭ împĕrătescĭ - - - - - - -	5.63
Napoleon-d'orĭ - - - - - - - -	9.40
Mărcĭ 100 imp. germane - - - -	57.87½
Londra 10 Livressterlinge - - - -	118.40

Editorŭ și Redactorŭ responsabilŭ:
Dr. Aurel Mureșianu.

Avisŭ d-lorŭ abonațĭ!

Rugăm pe d-nii abonațĭ ca la reînoirea prenumerațiunei sĕ binevoiască a scrie pe cuponulŭ mandatului postalŭ și numerii de pe fășia sub care au primitŭ ḑiarulŭ nostru până acuma.

Totodată facemŭ cunoscutŭ tuturorŭ D-lorŭ abonațĭ, că mai avemŭ din anii trecuțĭ numerĭ pentru complectarea colecțiunilorŭ „Gazetei", precum și câteva întregĭ colecțiunĭ, pentru carĭ se potŭ adresa la subsemnata Administrațiune în casŭ de trebuință.

Domnii, ce se abonéză din nou, sĕ binevoiască a scrie adresa lămuritŭ și sĕ arate și posta ultimă.

Administraț. „Gaz. Trans."

Mersulŭ trenurilorŭ

pe liniele orientale ale căii ferate de statŭ r. u. valabilŭ din 1 Iunie 1888.

Budapesta—Predealŭ

	Tren de persóne	Trenu acceleratŭ	Trenu omnibus	Trenu mixt
Viena	11.10	8.—		
Budapesta	7.40	2.—	3.10	6.18
Szolnok	11.06	4.05	7.38	9.38
P. Ladány	2.02	5.47	5.39	12.02
Oradea-mare	4.18	7.01	8.46	1.51
		7.11	9.18	2.11
Várad-Velencze			9.27	2.19
Fugyi-Vásárheli			9.44	2.32
Mezo-Telegd		7.41	10.21	2.55
Rev		8.10	11.38	3.38
Bratca			12.16	4.01
Bucia			12.54	4.23
Ciucia		9.04	1.57	4.49
Huiedin		9.34	3.11	5.31
Stana			3.40	5.40
Aghiriș			4.15	6.12
Ghirbeu			4.36	6.24
Nădĕșel			4.58	6.38
Clușiu		10.34	5.26	6.56
	11.15			7.15
Apahida	11.34			7.41
Ghiriș	12.45			9.18
Cucerdea	1.30			10.—
Uióra	1.37			10.09
Vințulŭ de susŭ	1.45			10.19
Aiud	2.07			10.48
Teiușŭ	2.26			11.55
Crăciunelŭ	3.11			12.34
Blașiu	3.24			12.52
Micăsasa	3.54			1.34
Copșa mică	4.09			2.19
Mediașŭ	4.21			2.46
Elisabetopole	5.11			3.31
Sighișora	5.45			3.59
Hașfalĕu	6.12			4.32
Homorodŭ	7.32			6.53
Agostonfalva	8.17			7.21
Apatia	8.37			8.23
Feldióra	9.06			9.02
Brașovŭ	9.45			9.52
	1.55			
Timișŭ	2.53			
Predealŭ	3.28			
Bucurescĭ	9.35			

Predealŭ—Budapesta

	Tren de persóne	Trenu acceleratŭ	Trenu mixt	Trenu omnibus
Bucurescĭ			7.30	
Predealŭ			1.14	
Timișu			1.45	
Brașovŭ	—.—		2.32	
	4.10		7.10	
Feldióra	4.56		7.31	
Apața	5.37		8.14	
Agostonfalva	6.07		8.36	
Homorodŭ	6.55		9.12	
Hașfaleu	8.36		10.24	
Sighișóra	9.13		10.46	
Elisabetopole	9.56		11.19	
Mediașu	10.37		11.47	
Copșa mică	10.59		12.02	
	11.16		12.09	
Micăsasa	11.37		12.25	
Blașiu	12.16		12.53	
Crăciunelŭ	12.33		1.05	
Teiușŭ	1.51		1.47	
Aiudŭ	2.18		2.08	
Vințulu de susŭ	2.48		2.30	
Uióra	2.56		2.37	
Cucerdea	3.14		2.53	
Ghirișu	4.01		3.26	
Apahida	5.28		4.40	
Clușiu	5.56		5.—	
	6.37	5.32		8.—
Nădășelŭ	6.58			8.36
Gîhrbău	7.14			9.02
Aghireșŭ	7.29	6.11		9.32
Stana	7.56			10.11
B. Huiedin	8.18	6.43		10.51
Ciucia	8.58	7.12		12.16
Bucia	9.15			12.50
Bratca	9.34			1.19
Rév	9.53	7.51		2.—
Mezo-Telegd	10.25	8.17		3.04
Fugyi-Vásárheli	10.47			3.36
Várad-Velencze	10.57			3.52
Oradea-mare	11.04	8.42		4.03
	11.19	8.47	10.50	4.47
P. Ladány	1.15	10.08	1.33	7.30
Szolnok	3.29	11.51	3.29	3.15
Budapesta	6.33	1.55	7.45	10.—
Viena	2.50	7.15	6.05	

B.-Pesta-Aradŭ-Teiuș

	Trenu omnibus	Trenu de pers.	Trenu de pers.
Viena		11.10	2.—
Budapesta		8.20	9.05
Szolnok		11.20	12.41
Aradŭ		4.10	5.45
	2.17	4.30	6.—
Glogovațŭ	2.37	4.43	6.13
Gyorok	3.19	5.07	6.38
Paulișu	3.43	5.19	6.51
Radna-Lipova	4.05	5.41	7.10
Conop		6.09	7.37
Berzava		6.28	7.55
Soborșinŭ		7.25	8.42
Zamu		8.01	9.12
Gurasad.		8.34	9.41
Ilia		8.55	9.58
Branicica		9.19	10.17
Deva	1.47	9.51	10.42
Simeria (Piski)	2.08	10.35	11.07
Orăștia		11.09	11.37
Șibotŭ		11.39	12.—
Vințulŭ de josŭ		12.12	12.29
Alba-Iulia	8.55	12.29	12.46
Teiușu	9.54	1.16	1.26

Teiuș-Aradŭ-B.-Pesta

	Trenu mixt	Trenu de pers.	Trenu mixt
Teiușu	11.24	3.—	1.42
Alba-Iulia	12.09	3.44	2.32
Vințulŭ de josŭ	12.30	4.10	
Șibotŭ	1.01	4.43	
Orăștia	1.32	5.13	11.—
Simeria (Piski)	2.32	6.15	11.21
Deva	2.52	6.35	
Branicica	3.23	7.02	
Ilia	3.55	7.28	
Gurasada	4.08	7.40	
Zamŭ	4.44	8.11	
Soborșinŭ	5.30	8.46	
Bèrzava	6.27	9.33	
Conopŭ	6.47	9.53	
Radna-Lipova	7.28	10.27	5.50
Paulișu	7.43	10.42	6.13
Gyorok	7.59	10.58	6.38
Glogovaț	8.28	11.35	7.19
Aradŭ	8.42	11.39	7.38
	9.17	12.31	6.20
Szolnok	2.32	5.12	
Budapesta	6.—	8.20	
Viena	3.—	6.05	

Simeria (Piski)-Petroșenĭ

Simeria	6.47	2.42
Streiu	7.40	3.25
Hațegŭ	8.51	4.16
Pui	10.02	5.11
Crivadia	11.02	5.58
Banița	11.50	6.40
Petroșenĭ	12.30	7.12

Petroșenĭ-Simeria (Piski)

Petroșenĭ	9.36	4.26
Banița	10.17	5.12
Crivadia	10.58	5.55
Pui	11.42	6.41
Hațegŭ	12.23	7.26
Streiu	1.12	8.14
Simeria	1.51	8.50

Aradŭ—Timișóra

Aradu	6.05	5.48
Aradulŭ nou	6.33	6.19
Németh-Ságh	6.58	6.44
Vinga	7.29	7.16
Orczifalva	7.55	7.47
Merczifalva	8.14	8.08
Timișóra	9.12	9.02

Timișóra—Aradŭ

Timișóra	6.25	5.—
Merczifalva	7.19	6.02
Orczifalva	7.46	6.32
Vinga	8.15	7.02
Németh-Ságh	8.36	7.23
Aradulŭ nou	9.11	8.01
Aradŭ	9.27	8.17

Ghirișŭ—Turda

Ghirișŭ	9.26	4.19
Turda	9.47	4.40

Turda—Ghirișŭ

Turda	8.29	3.19
Ghirișŭ	8.50	3.40

Sighișóra—Odorheiu

Sighișóra	6.05
Odorheiu	9.45

Odorheiu—Sighișóra

Odorheiu	5.38
Sighișóră	9.16

Copșa-mică—Sibiiu

Copșa-mică	2.29	4.35
Șeica mare	3.02	5.06
Lómneșŭ	3.46	5.45
Ocna	4.18	6.17
Sibiiu	4.42	6.40

Sibiiu-Copșa-mică

Sibiiu	8.50	10.—
Ocna	9.17	10.24
Lómneșŭ	9.45	10.50
Șeica mare	10.20	11.20
Copșa-mică	10.49	11.45

Cucerdea-Oșorheiu-Reghinulŭ săsescŭ

Cucerdea	3.05	10.20	3.25
Cheța	3.35	10.50	3.58
Ludoșŭ	3.56	11.11	4.20
M.-Bogata	4.06	11.20	4.30
Iernutŭ	4.43	11.57	5.11
Sânpaulŭ	4.58	12.12	5.28
Mirașteu	5.21	12.36	5.53
Oșorheiu	5.40	12.55	6.13
	6.—	4.58	
Reghinul-sás.	7.56	7.—	

Reghinulŭ săsescŭ-Oșorheiu-Cucerdea

Reghinul-sás.		8.35	8.—
Oșorheiu		10.20	9.49
	6.56	12.15	10.20
Mirașteu	7.16	12.35	10.39
Sânpaulŭ	7.40	12.58	11.02
Iernutŭ	8.03	1.19	11.23
M. Bogata	8.37	1.49	11.53
Ludoșŭ	8.51	2.02	12.06
Cheța	9.08	2.18	12.22
Cucerdea	9.40	2.46	12.50

Simeria (Piski)-Unied.

Simeria (Piski)	2.18
Cerna	2.39
Uniedora	3.08

Unied.-Simeria (Piski)

Uniedóra	9.36
Cerna	9.50
Simeria	10.1

Murĕșŭ-Ludoșŭ-Bistrița

Murĕșŭ-Ludoșŭ	4.40
Țagu-Budatelecŭ	8.02
Bistrița	— —

Bistrița-Murĕșŭ-Ludoșŭ

Bistrița	— —
Țagŭ-Budatelecŭ	9.41
Murĕșŭ-Ludoșŭ	1.11

Notă: Numerii încuadrațĭ cu linii gróse însemnéză órele de nópte.

Tipografia A. MUREȘIANU, Brașovŭ.